

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Promptuarium allegoriarum sacrarum praecipua fidei christianae capita illustrantium: indice quadruplici instructum post editiones 5 revisum, iam septimo recusum

Botsack, Johann

Francofurti ad Moenum, 1678

Articvlvs II.

[urn:nbn:de:bsz:31-142795](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-142795)

vita planè *munda vestes* manebunt, Apoc. 7. v. 15. *candida erunt*, ut Christi vestis in monte, Matth. 17. Imaginem Adami cœlestis portabimus, 1. Cor. 15. v. 49. vestibus *salutis* induemur, Esa. 61, 10. aureis, Pf. 45, 10.

5. *Piorum congregationem*: Sabbathô ad cultus pietatisque confluunt exercitia: ita in altera vita pii omnes confluunt, liberati ex Babylone mundi convenient, dispersi in exilio mundi filii Dei congregabuntur *ad patrem verum* Matth. 23. v. 9. Eph. 3. v. 15. ad animæ sponsum, ad caput & regem suum, ad aquilam, ad pios angelos.

4. *Virium rejectionem*. Quos enim assiduus vocationis labor toto septimanæ spatiô exercuit, ii vires Sabbathô paululum recolligunt: in altera vita vera erit refectio, imbecillitatis nostræ refocillatio.

ARTICULUS II.

DE VARIIS VITÆ ÆTERNÆ
bonis.

VITA ÆTERNA NULLA HUMANA
industriâ acquiritur.

1766. *In cibo septimi anni non laborabant Israelitæ; sponte enim suâ proveniebat injussus*: ita vita æterna, quæ septimo anno, h. e. sabbathi illius perpetui, Esa. 66. v. 23. datur, nullo labore humano comparatur, Dei donum est, Ephes. 2. v. 8. Rom. 6. v. 23. Benedictionis divinæ fructus est.

IN ÆTERNA VITA DEI COGNITIO
plenior.

1767. *Salomon omnia verba explicuit & anigmata, quæ proposuit regina Sabæ*, 1. Reg. 10. v. 3. Sponsa Christi & regina Ecclesia est, Pfal. 45, 10. ut gloriam ipsius coram videat, Joh. 17. v. 24. tunc demum perfectam omnium

omnium cognitionem hauriet, ipso Christo, Salomone cœlesti, doctore; videbimus enim eum, sicuti est, Joh. 3. v. 3. non in ænigmate, sed de facie ad faciem, 1. Cor. 13. v. 12.

VITA ÆTERNA CIRCUMFLUIT

copiâ bonorum cœlestium.

1768. *Eximia erat terra benedicta fecunditas eorum omnium abundantia*, unde toties lacte & melle fluere dicitur. At cœlestis Canaan copia major, major pinguedo quàm illius in lacte, in melle.

ÆTERNÆ VITÆ BONA CONSTAN-
tissima & perfectissima.

1769. *Hierusalem cœlestis*, Apoc. 21. 16. *equalis est dimensionis ex omnibus lateribus*: Forma quadrangularis notat perfectionem bonorum cœlestium immutabilem.

ÆTERNÆ VITÆ NULLUM EST

impurum capax.

1770. *Azymorum solennitate durante, nullus fermentati panis usus erat*, Exod. 12. v. 15. 16. ita in altera vita nullus fermento locus est, sive fidei, sive vitæ: *Nihil coinquatum intrabit in eam.*

IN ALTERA VITA PII DOMINI.

1771. *Jacobus Dominus Esau constitutus fuit*, Genes. 27. v. 29. *cum benedictionem acciperet*: ita pii in altera vita, cum consummative benedicantur, Matth. 25. v. 34. Domini impiorum constituentur in capite suo Christo, cui omnia subjecta erunt, 1. Cor. 15. v. 25. seq. & mundum sunt judicaturi, 1. Cor. 6. v. 1.

IN ALTERA VITA TOTA ERIT

felicitas nostra.

1772. *Dominus est pars nostra*, Num. 18. vers. 20. Psal. 16. v. 6. & c. 73. v. 26. Jer. 10. v. 16. quia felicitas

no-

nostra partialis est, ipse enim duntaxat salvi s. & c. Rom. 8. v. 24. ad plenam liberationem adspiramus ibid. v. 21. In altera autem vita Deus erit omnia in omnibus, non amplius pars hæreditatis, sed ipsa hæreditas.

**ÆTERNÆ VITÆ GAUDIA OB
triumphum de hostibus.**

1773. Exod. 15. v. 1. seq. *Pharaone submerso, ex-
aëloq; transitu maris rubri, hymnum Domini cecine-
runt Israelitæ.* In altera vita pii demum cantabunt Do-
mino, quod infernalis Pharaon, tanquam fessor, Exod.
15. v. 1. cum equo h. e. mundo impio, 2. Tim. 2. v. ult.
in mare inferni projectus sit, Apocal. 20. v. 10. ipsique
liberati in promissam patriam revertantur.

**IN VITA ÆTERNA MERA
gaudia.**

1774. *Nullus malleus in templo Salomonis auditus
fuit, adeo ad amissim omnia perfecta, 1. Reg. 6. vers. 7.*
Nullus fletus aut clamor in altera vita, omnia perfe-
ctione plena: in qua templum gloriæ suæ & majesta-
tis Christus aperiet.

**GAUDIUM VITÆ ÆTERNÆ
insatiabile.**

1775. Cant. 6. v. 4. *Averte oculos tuos à me, quia me
exardescere faciunt.* Hæc est vox sponsæ ad sponsum,
quæ quantò diutius fidei oculis lumen gratiæ intue-
tur, tantò majorem inde haurit dulcedinem. Hæc est
illa dulcedo, Psal. 34. *Gustate & videte, quàm suavis sit
Dominus!* At in regno gloriæ pleno desiderio exar-
descemus ergà sponsum animarum nostrarum Chri-
stum.

GRADUS VITÆ ÆTERNÆ.

1776. *Ut non par fuit ratio benedictionis in filiis Is-
sobi respectu graduum, licet omnes essent benedicti, Ge-
nes.*

nesl. 49. per totum. Ita omnes pii benedicti erunt,
impari tamen benedictionis gradu.

IN VITA ÆTERNA SUMMUM

gaudium.

1777. *Liberatis ab intentata Hamanis tyrannide
Judais, nova lux letitia exorta fuisse dicitur, Esth. 8.
v. 16. At appropinquante die judicii, major erit læ-
titia, majus gaudium, nobis à mundi, carnis, mortis,
Satanæ tyrannide liberatis, & in libertatem filiorum
Dei assertis, Rom. 8. v. 21. Gaudete igitur, attollite ca-
pita vestra, quoniam redemptio vestra appropinquat,
gaudium vestrum appropinquat, gaudium æternum su-
per capita vestra! Esa. 35. v. 10.*

IN ALTERA VITA PLENA ERIT

piorum gloria, honor.

1778. *Ut Ahasverus cum maximè honoratum pu-
tabat, cui regia corona imposita esset, Esth. 2. v. 17. cap. 6.
v. 8. ita maxima erit piorum gloria, cum triplex justis
imponetur corona, justitiæ, vitæ, gloriæ.*

IN ALTERA VITA NULLA

erit mutatio.

1779. *Vermis in Manna non inveniebatur die Sab-
bathi, Exod. 16. vers. 26. Cum Sabbathum illud æter-
num ingruerit, Esa. 66. v. 23. in Manna nostro, hoc est,
cibo spirituali, nullus vermis reperietur. Gaudium
enim illud nemo tollet à nobis, Joh. 16. v. 22. gaudium
erit gloriosum & ineffabile, 1. Petr. 1. v. 8. Et quamvis
hîc sumus vermiculi, Esa. 41. v. 14. Hiob. 25. vers. 6. in
Sabbatho tamen illo erimus incorruptibiles & glo-
riosi, 1. Cor. 15. v. 42.*

MORTALITAS NOSTRA AB

immortalitate absorbetur.

1780. *Ut pellis & stercus vaccae rusa igni combure-
bantur*

Fff

bantur

bantur. Num. 19. v. 5. ita mortalitatis nostræ pellis, & fragilitatis stercus per mortis ignem in sepulchro comburendum. *Seminatur in corruptione, resurget in incorruptibilitate*, 1. Cor. 15. v. 42.

VITÆ ÆTERNÆ PRÆMIA.

1781. *Regina Saba Salomon dedit*, 1. Reg. 10. v. 13. *munera regia*: At Ecclesiam, quæ est vera regina, ob maritum & sponsum, 2. Corinth. 11. v. 2. Regem regum, & Dominum dominantium, multò majoribus donis afficiet Salomone major Christus, cum ea demum in altera vita gloriam Salvatoris sui contempletur, Joh. 17. v. 24.

LÆTITIA ÆTERNÆ VITÆ ineffabilis.

1782. Luc. 9. v. 33. *In transfiguratione Christi, nescit Petrus, quid diceret*: adeo verum illud Psalms, Psal. 17. v. 15. ita & nos in altera vita planè obstupescemus ob illius gloriam, nec Dominum quidquam illo die interrogabimus.

ÆTERNÆ VITÆ SECURITAS.

1783. Matth. 25. v. 10. *Clausæ est janua*, & Apoc. 21. vers. 25. *Porta non claudentur*: Et erit vitæ æternæ securitas. Clausa erit janua, ne meror introeat, Esa. 35. v. 10. Apoc. 21. v. 4. c. 7. v. 16. *Portæ non erunt clausæ*, nullum enim timebunt hostem, quippe omnes triumphati, 1. Cor. 15. v. 25. 26. Et *Caro*, quæ infirmitatibus non magis obnoxia erit, 1. Cor. 15. v. 50. Et *Mundus*, qui non scandalizabit amplius, Matth. 13. v. 41. Et *Satanas*, qui in lacum ardentem missus erit, Apoc. 20. vers. 10. Et *Mors*, quæ non dominabitur, 1. Cor. 15. v. 25. Sic nec capiti, Rom. 6. v. 9.

TRIUMPHUS PIORUM IN COELO.

1784. *In manibus suis palmas gestant sancti*, Apoc. 7. v. 9.

7. verl. 9. In signum victoriæ, quod vicerint mundum scandalosum, Joh. 5. v. 4. Satanam insidiosum, Apoc. 12. v. 13. 1. Joh. 2. v. 13. in bono malum, Rom. 12. v. 21. ideoque Manna absconditum accipient, Apoc. 2. v. 17. quo in æternum reficiantur. Manna depluebat cœlitus; vita æterna Dei donum. Manna dulcissimum; vita æterna jucundissima, Psal. 16. v. ult. Colligebat sibi quisque in sextiduo, ut suppeteret in Sabbatho.

VESTES CANDIDÆ PIORUM

in altera vita

1785. *Notant* 1. *Summum splendorem*, nam pii fulgebunt sicut sol.

2. *Innocentiam*, cujus albedo significativa est, Pl. 51. *Lavabis me, & super nivem dealabor.*

3. *Letitiam*. Romani enim in solennioribus convitiis vestibus candidis se induere solebant, Esa. 35. v. 10. *Exultatio erit super capita nostra.*

4. *Pulchritudinem* conspicuam, quâ gaudebunt coram Deo, & electis angelis ejus.

5. *Majestatem & gloriam*. Josephus byssinis, hoc est, candidis vestibus induebatur, Gen. 41. v. 42. Ita omnes pii in altera vita majestate & gloriâ induentur.

SINUS ABRAHAM IN AL-
tera vita.

1786. Luc. 16. Vita æterna sinus Abraham vocatur.

1. *Quia sicut mater* infantem in sinu fovet, 2. Reg. 4. vers. 20. Ita in altera vita fovebimur & consolatione fruemur, Esa. 66. v. 13.

2. *Obarctissimam unionem*: Qui in alterius sinu est, quodammodo unitus videtur cum eo, in cujus sinu est: ita cum Abrahamo & omnibus piis uniemur in altera vita.

Fff 2

3. Ob

3. *Ob filiationem.* Filios enim in sinu patres fovent; Erimus ergò Abrahami filii, conspicui scilicet; in hac vita absconditi, Col. 3. v. 3.

4. *Ob certissimam possessionem.* Quæ enim in sinu habemus, certò possidemus. Certa ergò nobis in sinu Abrahami cœlestis patriæ possessio.

IN VITA ÆTERNA VERA

Jerusalem.

loc. m. p. c.
III. 12. c. 588
243.

1787. 1. *Nomine:* Jerusalem significat pacis visionem; Vera pacis visio in æterna vita erit. Etenim, quamvis & hac in vita pacem cum Deo habeamus, Rom. 5. v. 1. & conscientia, Rom. 14. v. 17. Attamen ista pax sæpè turbatur à corde condemnante nos, 1. Joh. 3. v. 20. & lege iram operante. Hæ turbæ cessabunt in nova Jerusalem, in qua solùm justitia habitabit, 2. Petr. 3. v. 13. nulla ergò accusatio aut condemnatio locum habebit. In hoc mundo nulla pax, habitamus in eo, sicut inter Mefech & Kedar, Psal. 120. v. 5. & v. ult. Vera pax in cœlo parata, Esa. 32. vers. 18. Confer. Mundus est Mefech & Kedar.

2. *Ob Analogicam significationem,* ex Psal. 132. Cœlum enim est illa domus, quam ingressuri sumus latantes, Psal. 42. v. 3. Confer. allegor. Psal. 126. vers. 2. ibi veræ portæ cœlestis Jerusalem, Apoc. 21. 1. in quibus pedes nostri stabunt, non vacillabunt, ex Hebr. 12. v. 12. Hæc est illa Jerusalem à Deo ædificata, 2. Corinth. 5. v. 1. Apoc. 21. v. 1. à Christo præparata, Joh. 14. v. 2. Vera nostra civitas: in hac vita manentem non habemus, Hebr. 13. v. 14. Mich. 2. v. 10. Confer allegor. Psal. 107, 7. Civitas conventriculi. Filii enim Dei dispersi in ea ex toto mundo colligentur, ut ex loliis triticum, Matth. 13. v. 30. In hanc civitatem veræ tribus Israel ascendent, 1. Petr. 2. v. 9. Apoc. 7. v. 5. seq.

seq. ut opera Domini in æternum annuncient, & Deo gratias agant, Apoc. 5. v. 9. 10. nomini ejus salvifico, Act. 4. v. 12. In hac civitate sedent solia nostra; reges enim ibi erimus, Apoc. 1. v. 5. c. 5. v. 10. cum Christo regnabimus, 2. Tim. 2. v. 12. Conf. Rom. 6. v. 21. mundum, Satanam principem ejus judicaturi sumus, 1. Corinth. 6. vers. 1. seq. colla eorum pedibus prostraturi. Conf. alleg. Jos. 10. v. 24. Christo, Josua nostro vero, nos locante in foliis illis, de quibus, Apoc. 3. vers. 21. Matth. 19. v. 28. Luc. 22. vers. 30. Hæ sunt solia Davidis, Christi scilicet, qui alias David dicitur, Ezech. 34. v. 23. cap. 37. v. 24. Amos. 9. v. 11.

VITÆ ÆTERNÆ TYPUS IN
manifestatione Christi ad mare
Tyberiadas.

1788. Joh. 21. v. 1. seq. 1. *Respectu improvisæ apparitionis*: ita in judicio extremo ex improviseo Christus aderit: Illius enim adventus dies incognita est: ideoq; singulis expectanda horis, Matth. 24. v. 42. *Vigilate, quia nescitis quâ horâ Dominus vester venturus sit.*

2. *Retium ad dextram jactationis, conclusionisque piscium*, & qualitate bonorum, & quantitate vel numero certorum. Ita in vitam æternam colligentur boni pisces electi, Matth. 13. v. 48. qui Deo sunt numero certi; novit enim Dominus, qui sint sui, 2. Timoth. 2. v. 19.

3. *Respectu prandii*: Pransus enim cum discipulis Dominus d. l. Johan. v. 13. Ita in vita æterna nos cum Christo prandebimus, Luc. 22. vers. 30. dabit nobis comedere manna absconditum, comedemus de eo, tanquam fructifero vitæ ligno, Apoc. 2. v. 7. cap. 22. v. 14. 22.

Fff 3

IN

IN ALTERA VITA OMNIA

aperta.

1789. Apoc. 21. *In cœlesti Jerusalem non erat lux, quia Deus ipse & agnus templum erat, v. 22.* Quo significata fuit clara revelatio Dei de facie ad faciem, quæ æternæ vitæ reservatur; in hac quidem vita revelat se in templo ecclesiæ suæ Deus; verùm idem ecclesiæ suæ templum fumô implet, cum plenis cognitionis perfectæ radiis non illuminat: ut typicè monstratum, Esa. 6. v. 4. 1. Cor. 13. v. 12.

INCORRUPTIBILITAS.

1790. Deut. 29. v. 5. *Israelita ducti à Mose in deserto non habuerunt calceamenta vetustate detrita: in æterna vita non erimus in deserto, sed patria, non à Mose ducti, sed à Christo, agno in medio throni, hoc est, consummativè gubernante, Apoc. 7. v. 17. non indigebimus calceis, quia leones prostrati erunt, omnes hostes subjecti, quia via nulla erit: Ivisimus enim in viam, Christum, in patriam terram venimus. Calceamenta non erunt detrita, quiescemus enim à laboribus, Apoc. 14. vers. 13. nec pugnabimus contra hostes, contra quos ocreis opus esset, Eph. 6. v. 15. Illa enim lucta cessabit, nec insequetur nos Pharaò in deserto. Pharaò submersus in barathro, Apoc. 20. v. 14. Calceamenta non erunt detrita; nullus enim tempori relictus erit locus; mille anni sicut unus dies erunt, 2. Pet. 3. v. 8.*

QUIES ALTERIUS VITÆ.

1791. Gen. 8. v. 4. *Arca Noachi fluctibus aquarum jactata, tandem in monte Ararat quevit: Ecclesiæ typus arca illa, quæ in hoc mundo, tanquam vasto mari fluctibus calamitatum agitatur, Esa. 54. v. 11. sed tandem in monte cœli requiescet.*

TY-

TYPUS VITÆ ÆTERNÆ IN

templo Salomonis.

1792. *Tabernaculum & templum Mosaicum portabile erat, nulliq; affixum loco.* Salomonis verò templum Hierosolymis locum habebat. Tabernaculum Moſis imaginem gerit eccleſiæ triumphantis, cui certus locus in cœlo à Chriſto paratus eſt, Joh.14. v.2. Conf. ſupr. alleg.22. Vita æterna Jeruſalem.

VITA ÆTERNA MANNA

abſconditum.

1793. Apoc.2. v.17. *Vincenti dabo Manna abſconditum* : Hoc vitam æternam ſignificat, verè abſconditam : *Oculus enim non vidit, nec auris audivit.*

1. Cor.2. v.9. Hoc vitæ æternæ manna in cœlo nobis aſſervatur : ſicut olim Gomor ex manna in tabernaculo : Vincentibus autem datur, fide autem vincimus, 1. Joh.5. v.4. per hanc victoria nobis datur, 1. Cor.15. v.57. patientiâ vincunt pii, ideò palmas geſtant, ſupra alleg.19.

FAMILIARIS CONVERSATIO

cum Deo.

1794. *Dominus cum Moſe de facie ad faciem locutus eſt, ſicut homo ſolet loqui ad amicum ſuum* : ore ad os locutus eſt ei : *Non per anigmata & figuras*, Num.12. v.8. In altera vita talis noſtra erit cum Domino converſatio : de facie ad faciem videbimus, 1. Cor.13. v.12. noſtra facies ſplendet, ut Moſis, Exod.34. v.29. ut ſol, Matth.13. v.43. Sap.3. v. ult. firmamentum, Dan.12. v.3. Loquetur ad nos, ut amicos ſuos, erimus enim in ſinu Abraham; amici ipſius, 2. Chron.20. v.7. invitati ad cœleſte epulum amici, Cant.5. v.1. ſemen benedictum amici, Abraham, Eſa.41. v.8. Jacob.2. v.23. propter ſemen Chriſtum, qui nos amicos ſibi fecit,

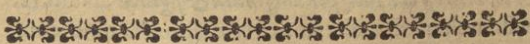
Fff 4

Joh.

Joh. 15. v. 14. 15. Erimus reulcitati amici, Joh. 11. v. 11. Confer. Luc. 12. v. 4. Imò fratres fecit: Ascendit enim ad patrem suum & patrem nostrum, Joh. 20. vers. 19. Communis paternitas, communis fraternitas. Non loquetur per ænigmata & figuras: Ipse enim Deus lux erit omnia illuminans, cum erit in omnibus omnia, Apoc. 21. v. 23. Esa. 60. v. 19.

DEI REVELATIO.

1795. *Jacobus in Mesopotamiam ad Labanum iturus servitum, in visione Deum videbat, ad cacumen scalæ stantem, Gen. 28. 13. Reversus in patriam Deum de facie ad faciem vidit, Gen. 32. v. 30. quapropter in hæc verba prorupit: VIDI DEUM DE FACIE, ET SALVA FACTA EST ANIMA MEA. In hac mundi Mesopotamia, SANCTISSIME JESU, servire cogimur mundi vanitatibus & carnis illecebris, præter nutum nostrum, Rom. 7. v. ult. Te videmus in visione scalæ ministerii & sacramentorum: Fac ut in spirituali nostra Ecclesiæ Bethel te puro corde semper invocemus, ut in cœlestem patriam reversi, salvificam faciem tuam intueamur, ingememusque: VIDEMUS DOMINUM, anima nostra salva facta est! AMEN ita fiat, O JESU, AMEN!*

CAPUT XXVI.

DE INFERNO.

INFERNUS EST MARE SALSUM
& mortuum.

1796. Infernus est mare salsum & mortuum:

1. *Mutatione:* Ut enim mare salsum factum est
ex